

OTSUS

04.07.2017 nr 5-5/2017-040

Koondumisele nr 6/2017 AS Maag Grupp / Elveda OÜ loa andmine

1. Koondumine

15.03.2017 esitas AS-i Maag Grupp volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid MG piima invest OÜ, AS Maag Grupp, Aktsiaselts Farmi Piimatööstus ja SIA „Liquid & Food Industry“ 02.12.2016 osa müügilepingu. 07.03.2017 sõlmisid nimetatud ettevõtjad osa müügilepingu muutmise lepingu. Koondumise teate kohaselt soovib AS Maag Grupp äriühingult SIA „Liquid & Food Industry“ omandada 100%-i Elveda OÜ osakapitalist.

Tehingu tulemusena kuulub Elveda OÜ koondumise teate esitanud äriühingu AS Maag Grupp valitseva mõju alla konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on koondumise osalisteks AS Maag Grupp ja Elveda OÜ.

AS Maag Grupp (registrikood 10209474) on Eestis registreeritud äriühing, mille aktsionärid on füüsilised isikud Aivar Saarma (isikukood 36208292728), Roland Lepp (isikukood 36407182727) ja Toomas Juhani (isikukood 36508252720).

AS-i Maag Grupp valitseva mõju alla kuuluvad järgmised Eestis äritegevust omavad ettevõtjad:

- Aktsiaselts Farmi Piimatööstus, mis tegeleb toorpiima kokkuostu ning piimatoodete tootmise ja müügiga.
- AS Rannarootsi Lihetööstus, mis tegeleb lihatoodete tootmise ja müügiga.
- OÜ Nigula Piim, mis tegeleb toorpiima tootmise ja sellega seotud piimakarjakasvatusega.
- Gelid Food OÜ, mis tegeleb lihatoodete hulgimüügiga.
- Mest Food OÜ, mis tegeleb jahutatud ja külmutatud toidukaupade (eelkõige liha) müügi ja vahendustegevusega.
- Maag Kinnisvara OÜ, mis tegeleb kontorihoone ja laoruumide üürile andmise ja haldamisega.

Elveda OÜ (registrikood 12059211) on Eestis registreeritud äriühing, mille suhtes kuulutati Harju Maakohtu 19.10.2016 määrusega välja pankrot (tsiviilasi nr 2-16-7302).

Elveda OÜ valitseva mõju all olev äriühing TERE aktsiaselts tegeleb piimatoodete tootmise ja müügiga. TERE aktsiaseltsi valitseva mõju alla kuulub Meieri Tootmise Aktsiaselts, mis tegeleb toorpiima transporditeenuse osutamisega.

3. Koondumise menetlemise käik

Konkurentsiamet avaldas 15.03.2017 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isikud ei esitanud Konkurentsiametile koondumise kohta oma arvamusi ja vastuväiteid KonkS § 27 lõike 13 alusel.

07.04.2017 saatis Konkurentsiamet taotlused teabe saamiseks toorpiima tootmisega tegelevatele ettevõtjatele (nii koondumise osalisi kui ka teisi piimatoodete tootmisega tegelevaid ettevõtjaid varustavatele tootjatele), paludes muuhulgas esitada hinnang koondumise võimaliku mõju toorpiima müügi valdkonnale (ja piimandussektorile laiemalt) ning kirjeldada toorpiima müügi lepingute sõlmimise protsessi ja toorpiima välismaale müümise võimalusi.

12.04.2017 tegi Konkurentsiamet otsuse nr 5-5/2017-020 täiendava menetluse alustamise kohta vastavalt KonkS § 27 lg 1 punktile 2 selleks, et teha kindlaks kas koondumine võib oluliselt kahjustada konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

12.04.2017 esitas Konkurentsiamet taotluse seisukoha saamiseks Maaeluministeeriumile, kui muu hulgas piimatootmise- ja töötlemise valdkonna arengu koordineerimisega tegeleva asutusele. Konkurentsiamet küsis hinnangut koondumise võimaliku mõju kohta toorpiima ja piimatoodete müügi valdkonnale ja piimandussektorile laiemalt.

19.04.2017 saatis Konkurentsiamet taotlused teabe saamiseks koondumiste osaliste kaheksale suurimale ostjale (Coop Eesti Keskühistu, ABC Supermarkets AS, MAXIMA Eesti OÜ, Aktsiaselts OG Elektra, AS Prisma Peremarket, Rimi Eesti Food AS, RRLektus Aktsiaselts, Selver AS).

19.04.2017 saatis Konkurentsiamet taotlused teabe saamiseks piimatoodete tootmisega tegelevate ettevõtjatele, st koondumise osaliste konkurentidele.

25.05.2017 toimus Konkurentsiameti ruumides koondumise osaliste ettepanekul koondumise osaliste suuline ärakuulamine, mille käigus esitasid koondumise osalised Konkurentsiametile täiendavad dokumendid konkurentsiolukorra kohta toorpiima ja piimatoodete müügi kaubaturgudel Eestis ja Baltikumis, samuti TERE aktsiaseltsi majandustulemuste kohta.

Lisaks võttis 06.06.2017 Konkurentsiamet ütlusi Kaupmeeste Liidu esindajalt, paludes selgitusi jaekaubandusettevõtjate ja piimatoodete tootmisega tegelevate

ettevõtjate tegevuse kohta piimatoodete müügil ning hinnangut koondumise võimaliku mõju kohta.

4. Õiguslik hinnang

4.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste 2016 käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

4.2 Kaubaturud

KonKS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 “Koondumise teate esitamise juhend” § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 “Koondumise teate esitamise juhend” § 8 lg 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, ja mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise teate kohaselt tekib horisontaalne kattuvus koondumise osaliste tegevuste vahel toorpiima ostu (varumise) ning piimatoodete tootmise ja müügi osas, seega Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus ja TERE aktsiaseltsi tegevuste osas. Aktsiaselts Farmi Piimatööstus ja TERE aktsiaselts pakuvad mõlemad laia valikut piimatooteid. Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus tootevalikusse kuuluvad piim, hapukoor ja dipikastmed, keefir, hapupiim, rõõsk koor, jogurt ja jogurtijoogid, kohupiimakreemid, kohupiimavormid, pudingid, kodujuust, kohukesed, kohupiim, toorjuust ja juust. TERE aktsiaseltsi tootevalikusse kuuluvad piim, hapukoor ja dipikastmed, keefir, hapupiim ja hapupiimajoogid, rõõsk koor, jogurt ja jogurtijoogid, kohupiimakreemid, pudingid, kodujuust, kohukesed, kohupiim, toorjuust, suitsujuust, sulatatud juust, või ja margariin.

Seega tekib kattuvus koondumise osaliste tegevuste vahel toorpiima kokkuostu ning mitmete piimatoodete tootmise osas. Oma varasemates piimatoodete tootmise valdkonda puudutavates koondumise otsustes on Konkurentsiamet piiritlenud kõigi linnapiimatoodete tootmise ja hulгимүүги kaubaturu ühe kaubaturuna¹. Linnapiimatooted on lühikese realiseerimisajaga piimatooted nagu piim, rõõsk koor, hapukoor, hapendatud piimatooted, kodujuust, kohupiim, kohupiimapastad ja –kreemid ning jogurt, mille tooraineks on toorpiim.

Konkurentsiamet peab ka käesoleva koondumise puhul otstarbekaks käsitleda linnapiimatoodete hulгимүүки tervikuna, kuivõrd koondumise osalised toodavad laia valikut piimatooteid ning toodetavate piimatoodete kogus konkreetse segmenti osas sõltub tarbijate poolsest nõudlusest. Konkurentsiamet mõnab, et ostja seisukohast ei pruugi erineda piimatoodete grupid olla omavahel täielikult asendatavad, märkides samas, et Konkurentsiameti hinnang koondumise mõjule on sarnane linnapiimatoodete segmenti tervikuna kui ka iga tootegruppi eraldi käsitledes.

Kohukesed on kohupiimast valmistatud portsjonikaupa müüdavad tahke glasuuriga desserdid, mis tarbimisomaduste ja –viisi poolest erinevad linnapiimatoodetest. Ka varasemalt on Konkurentsiamet kohukeste tootmist ja hulгимүүки käsitletud eraldi kaubaturuna².

Antud koondumise puhul hindab Konkurentsiamet koondumise mõju kaubaturgudele, mille osas tekib koondumiste osaliste tegevuste vahel kattuvus, s.o. toorpiima ostu (varumise) kaubaturule, linnapiimatoodete hulгимүүги kaubaturule, kohukeste hulгимүүги kaubaturule ja toorjuustu hulгимүүги kaubaturule.

Koondumise osalised on Konkurentsiametile esitanud andmed koondumise osaliste ja konkurentide turuosade kohta piimatoodete jaemүүги osas tuginedes turu-uuringutega tegeleva ettevõtja AC Nielsen analüüsidele. Andmed turuosade kohta on esitatud müügimahtude alusel nii rahalises väärtuses (eurodes) kui ka koguseliselt (tonnides). Kuigi jaemүүги tasand ei ole käesoleval juhul otseselt mõjutatud, iseloomustavad nimetatud andmed ka konkurentsiolukorda piimatoodete hulгимүүgil Eestis. Kõik otsuses väljatoodud turuosad iseloomustavad müüki jaekaubanduskettides Eestis, juhul kui ei ole märgitud teisiti.

Eestis toodeti 2016. aastal 781 399 tonni toorpiima³. Aktsiaselts Farmi Piimatööstus ostis 2016. aastal [...] tonni toorpiima, mis moodustas [5-10]% kogu toodetud mahust. TERE aktsiaselts ostis 2016. aastal [...] tonni toorpiima, mis moodustas u [5-10]% kogu toodetud mahust. Koondumise osalised kokku ostsid 2016. aastal u [10-20]% Eestis toodetud toorpiimast ning seega on tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga. Üha enam ostavad Eestist toorpiima ka Lätis ja Leedus asuvad piimatoodete tootmisega tegelevad ettevõtjad, mistõttu võib kaubaturu geograafiline ulatus olla laiem kui Eesti territoorium. Kuivõrd käesolev koondumine ei mõjuta

¹ Nt Konkurentsiameti 05.12.2007 otsus nr 50-KO Koondumisele nr 30/2007 *AS Maag Piimatööstus/AS Rakvere Piim* loa andmine, Konkurentsiameti 26.09.2008 otsus nr 5.1-5/08-034KO Koondumisele nr 19/2008 *AS Kalev Paide Tootmine ja Põlva Piim Tootmine OÜ* loa andmine

² Konkurentsiameti 23.01.2008 otsus nr 3.1-7/3 Koondumisele nr 31/2007 *Alta Capital Partners S.C.A., SICAR, AS Kalev Paide Tootmine, AS Kalev Chocolate Factory, AS Kalev Jõhvi Tootmine, AS Vilma ja Tere AS* loa andmine

³ Maaeluministeeriumi kiri 03.05.2017 nr 9.1-2/3289-1

oluliselt konkurentsiolukorda toorpiima ostul ka kitsama piiritluse (so Eesti territoorium) korral, ei ole kaubaturu geograafilise ulatuse lõplik piiritlemine vajalik.

Turu-uuringutega tegeleva ettevõtja AC Nielsen andmetele tuginedes oli linnapiimatoodete hulгимүүgil 2016. aastal (jaanuar-november) Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus osakaal [20-30]% ja TERE aktsiaseltsi osakaal [20-30]%. Koondumise osaliste turuosad kokku linnapiimatoodete hulгимүүgil Eestis moodustasid 2016. aastal [40-50]% ning tegemist on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Koondumise teate kohaselt oli AC Nielsen andmetel kohukeste hulгимүүgil 2016. aastal (jaanuar – november) Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus osakaal [10-20]% ja TERE aktsiaseltsi osakaal [20-30]%. Koondumise osaliste turuosad kokku kohukeste hulгимүүgil Eestis moodustasid 2016. aastal [40-50]% ning tegemist on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Koondumise teate kohaselt⁴ oli toorjuustu hulгимүүgil 2016. aastal (jaanuar – november) Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus osakaal [30-40]% ja TERE aktsiaseltsi osakaal [0-5]%. Koondumise osaliste turuosad kokku toorjuustu hulгимүүgil Eestis moodustasid 2016. aastal [30-40]% ning tegemist on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

AS-i Maag Grupp valitseva mõju alla kuuluv OÜ Nigula Piim tegeleb toorpiima tootmise ja sellega seotud piimakarjakasvatusega. Toorpiim on vajalik sisend piimatoodete tootmiseks, mistõttu tekib koondumise osaliste tegevuste vahel vertikaalne seos. OÜ Nigula Piim toodab aastas u [...] tonni toorpiima, mis moodustab kogu toodetud mahust [0-5]%. Koondumise osalised kokku ostsid 2016. aastal u [10-20]% Eestis toodetud toorpiimast. Koondumise osaliste ühine turuosa linnapiimatoodete hulгимүүgi, kohukeste hulгимүүgi ja toorjuustu hulгимүүgi kaubaturul oli üle 25%, mistõttu on tegemist vertikaalselt mõjutatud kaubaturgudega.

4.3 Maaeluministeriumi ja ettevõtjate seisukohad

4.3.1 Maaeluministeriumi seisukoht

Koondumise menetlemise raames palus Konkurentsiamet Maaeluministeriumi kui muuhulgas piimatootmise- ja töötlemise valdkonna arengu koordineerimisega tegeleva asutuse hinnangut koondumise võimaliku mõju kohta. Oma 03.05.2017 kirjas nr 9.1-2/3289-1 väljendas Maaeluministerium alljärgnevaid seisukohti.

Maaeluministeriumi hinnangul ei oleks toorpiima kokkuostu osas antud koondumise puhul tegemist turukonkurentsi märkimisväärselt mõjutava sündmusega. Kuivõrd toorpiima jätkub Eestis lähiaastatel kõigile turuosalistele (vaadates toorpiima tootmise ja ühe piimalehma kohta toodangu kasvu, varasemaid ajaloolisi mahtusid ja kasvavat nõudlust piimatoodete turul), siis tekiks koondumise tulemusena usaldusväärne suur koostööpartner toorpiima tootjatele. Lõpptulemusena soodustab koondumine kindlasti ka toorpiima Eestis töötlemist ning selle väljaveo vähendamist.

⁴ Tuginedes nii AC Nielsen kui ka TERE aktsiaseltsi andmetele, kuivõrd TERE aktsiaseltsi osakaal ei kajastunud väikese müüginahu töötajate AC Nielsen andmetes

Eesti maaelu arengukava 2014-2020 kohaselt on pikemas perspektiivis oluline vähendada tooraine ja suurendada kõrgema lisandväärtusega toodete väljavedu ning samuti laiendada ekspordi sihtriikide ringi. Venemaa turu ootamatu sulgemisega kadus Eesti piimasektorile oluline eksporditur. Viimastel aastatel hüppeliselt kasvanud toorpiima ekspordi asemel tuleks Eestis toodetud toorpiim kohapeal väärindada ning ekspordida töödeldud toodetena, mis tagaks kogu tarneahelale suurema ja stabiilsema sissetuleku. Näiteks 2016. aastal veeti Eestist Leetu ja Läti 40 miljoni euro väärtuses toorpiima, mis moodustas kolmandiku kogu piimatoodete ekspordikäibest.

Eesti toiduainetetööstuse efektiivsusnäitajate madal tase võrreldes EL-i keskmisega ning oluliselt väiksemad investeeringumahud osutavad, et kohaliku toiduainetetööstuse senisest arengust hoolimata on toiduainetetööstusel ühisturul konkureerimiseks vajalik töötlemise efektiivsust veelgi tõsta. Eesti piimatöötlemisesektor ei ole piimatootmisesektoriga sarnast konsolideerimisprotsessi läbinud. Eestis asuvad piimatöötlemisettevõtjad on võrreldes ümbritsevate naaberriikide tööstustega oma tootmismahtudelt väikesed. Senini ei ole Eestis Läti või Leeduga sarnaselt olnud arvestatavat suuremat piimatööstust, mis oleks suuteline töötlemise päevas isegi kuni 1000 tonni toorpiima. Koondumise tulemusel oleks uuel ettevõtjal võimalik oma tooteportfelli optimeerida ning saavutada seeläbi suuremat tootmisesfektiivsust. Samuti on võimalus investeeringutega tõsta erinevate pulbrite tootmise efektiivsust ning tootmise- ja ekspordimahte. Kokkuvõttes avaldab Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus ja TERE aktsiaseltsi koondumine Maaeluministeeriumi hinnangul Eesti piimasektori terviklikule arengule potentsiaalselt positiivset mõju. Koondumise tulemusena tekib uus arvestatav suur piimatööstus, kellel on siseturul jaekaubandusega tugev läbirääkimiste positsioon ning võimekus kasvatada Eesti piimatoodete konkurentsivõimet eksporditurgudel.

4.3.2 Toorpiimatootjate seisukohad

Konkurentsiamet palus toorpiima tootmisega tegelevatel ettevõtjatel (nii koondumise osalisi kui ka teisi piimatoodete tootmisega tegelevaid ettevõtjaid varustavatele tootjatel) muuhulgas esitada hinnang koondumise võimaliku mõju toorpiima müügi valdkonnale (ja piimandussektorile laiemalt) ning kirjeldada toorpiima müügi lepingute sõlmimise protsessi ja toorpiima välismaale müümise võimalusi.

Vastanud ettevõtjatest 42% hindas koondumise mõju neutraalsena. Vastanud ettevõtjatest suurem osa (58%) oli arvamusel, et koondumise mõju toorpiima müügi valdkonnale on positiivne. Esitati muuhulgas alljärgnevat seisukohti:

- *Koondumine on kasulik kogu sektorile – nii piimatootjale kui ka -töötajale. Eesti piimatööstused on liiga väikesed, et konkureerida välisturgudel, vaja oleks suuremaid mahtusid. Kui suudetakse ekspordida, siis tekib ka toorpiima vajadus, mis peaks kergitama ka toorpiima hinda. Eestile piisaks kahest (maksimaalselt kolmest) piimatöötlejast, kes suudaksid töödelda vähemalt 1000 tonni piima päevas.*
- *Praegune Eesti piimatööstuse struktuur ei taga sektori jätkusuutlikku arengut, sh piimatootjate elujõulisust. Koondumine on põhjendatud ja vajalik, et tekiks efektiivne tööstus, mis suudaks töödelda põhiosas praegu eksporditava toorpiima, looks lisaväärtust, mis jääks Eestisse, suudaks olla*

konkurentsivõimeline välisurgudel, tagaks seeläbi mõistlikud ning stabiilsed toorpiima kokkuostuhinnad. Seejuures pole alust arvata, et see kahjustaks tarbija huve.

- *Selleks, et TERE aktsiaseltsi piimatööstus hakkaks täiel võimsusel tööle, on vaja piima ja tekib lisapiima vajadus. Positiivseks küljeks on veel see, et tekib võimalus välismaale müüdav toorpiim töödelda Eestis.*
- *Koondumine saab tähendada kindlate partnerite ja uute tootmismahdade lisandumist turule, millega koos tekib ka toorpiima turul väärikas ja aus konkurents. TERE aktsiaseltsi vastu usaldus puudub esinenud probleemide tõttu. TERE Põlva ja Viljandi tehase jätkamine täismahus on olulised tegurid piimaturul konkurentsi ja sellega koos ka tootja jaoks vajaliku hinna tekitamiseks. Piirkonnas lisanduv 700-900 t tootmisvõimsust lähiperspektiivis on hea ja vajalik. Mõlemad tehased vajavad investeringuid ning oskuslikku ja ausat juhtimist. Usutavasti saab AS Maag Grupp sellega hakkama.*
- *Kui koondumisega tootmisvõimsused suurenevad ja leitakse toodetele välisurg, siis peaks nõudlus toorpiima ostuks kasvama ja hind jääb sõltuma maailmaturu olukorrast. Kui plaanitakse piimatoodete müüki siseturule, siis see võib kokkuostu hinna madalal hoida. Eestis toodetakse piima rohkem kui siseturul tarbitakse. Loodame, et AS-i Maag Grupp ja Elveda OÜ koondumisega suureneb nende tootmispotentsiaal ja TERE aktsiaseltsi saneerimine on edukas.*

Ettevõtjate vastustest selgus, et toorpiimale ostja leidmine pigem ei ole keeruline ning on võimalik müüa ka Läti ja Leedu ettevõtjatele (seda eelkõige läbi ühistute). Muuhulgas märgiti, et „*toorpiima müük välismaale ei ole keeruline, kõik sõltub hinnast. Toorpiima ekspordi põhjused on seotud kodumaise tööstuse väiksuse ja killustatusega, sellest tulenevast ebaefektiivsusest ning ebapiisavast konkurentsivõimest välisurgudel. Kõigele sellele on lisandunud usaldamatusest tingitud toorpiima lepingute lõpetamise TERE aktsiaseltsiga*“. Leedu ettevõtjatele müüki soodustava tegurina nimetati ka nende maksekultuuri ja head suhtumist toorpiima tootjatesse. Samas märgiti, et nõudlus ja toorpiima hind sõltuvad maailmaturul valitsevat olukorrast. Ka Leedu piimatööstused pakuvad toorpiimatootjatele soodsamaid tingimusi olukorras, kus nõudlus toorpiima järele on kõrge.

4.3.3 Jaekaubandusettevõtjate seisukohad

Koondumise menetluse raames saatis Konkurentsiamet taotlused teabe saamiseks koondumise osaliste kaheksale suurimale ostjale (Coop Eesti Keskühistu, ABC Supermarkets AS, MAXIMA Eesti OÜ, Aktsiaselts OG Elektra, AS Prisma Peremarket, Rimi Eesti Food AS, RRLektus Aktsiaselts, Selver AS). Ettevõtjatel paluti hinnata koondumise võimaliku mõju, samuti esitada teave piimatööstustega lepingute sõlmimise protsessi, piimatoodete hinnatõusu, piimatoodete impordi ja sisseostu kohta.

Koondumise võimaliku mõju osas olid viis ettevõtjat neutraalsel seisukohal. Märgiti ka, et koondumisega monopoolset seisundit ei teki ning Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus ja TERE aktsiaseltsi koondumine on pigem positiivne. Kolm jaekaubandusettevõtjat olid aga seisukohal, et koondumine halvendab

konkurentsiolukorda, kuna piimatoodete sisseostu võimalused vähenevad ning see võib viia piimatoodete hinnatõusuni. Märgitakse ka, et koondumine mõjutaks jaekaubandusettevõtjate läbirääkimispositsiooni negatiivses suunas.

Piimatoodete tootjad tõstsid jaekaubandusettevõtjatele müüdavate piimatoodete hindu viimati 2016. aasta sügisel ning põhjusena nimetati toorpiima hinnatõusu. Samas ei aktsepteeri jaekaubandusettevõtjad piimatoodete tootjate hinnatõuse koheselt ja täies ulatuses. Reeglina toimub läbirääkimiste protsess ning hinnatõus võetakse jaekettide poolt vastu osaliselt. Üldjuhul kantakse hinnatõus edasi piimatoodete jaehindadele. Jaekaubandusettevõtjad tõid alljärgnevat näiteid.

- *Analüüsisime toorpiima hindu enda süsteemis, müüke, ajalugu, turuolukorda ning andmetele tuginedes jõudsime läbirääkimistel mõlemat osapoolt rahuldava kokkuleppeni. Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus ja TERE aktsiaseltsi osas aktsepteerisime sisseostuhinna muutuse osaliselt.*
- *Hinnatõusu puhul oleneb konkreetsest tootest – kui on klientidele tähtis, siis loobuda ei saa. Läbirääkimiste käigus üritame hinnatõusu kas edasi lükata või väiksemaks kaubelda. Kui hinnatõus siiski realiseerub, siis väljamüügihinna määrab turuolukord. Olenevalt olukorrast võtame hinnatõusu enda kanda või kanname edasi tarbijale. Kui tootja tooted näiteks terve tootegrupi hinnatõusu järgselt vähem müüvad, on sortimendi kitsendamine kindlasti võimalik.*
- *Kui Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus ja TERE aktsiaselts teatasid hinnatõusust, palusime nimetatud ettevõtjatel osade toodete hinnad üle vaadata, kuna need ei olnud konkurentsivõimelised. Läbirääkimiste tulemusel vaadati hinnad üle ning võimalusel korrigeeriti. Hinnatõusu hinnastasime lõpptarbijatele edasi. Kui hinnatõus on põhjendatud, siis kanname selle lõpptarbijale edasi. Kuid kui peale hinnatõusu toote müük oluliselt väheneb, siis vähendame riulipinda ning võime jätta väikese müügiga tooted sortimendist välja.*

Mitu ettevõtjat vähendas 2016. aastal piimatoodete sisseostu TERE aktsiaseltsilt seoses tekkinud tarneprobleemidega. Üldjuhul kõrvaldatakse müügilt sellised tooted, mille müügi maht pole piisavalt suur (seda kas kõrgema hinna või mõne muu teguri tõttu).

4.3.4 Konkurentide seisukohad

Koondumise menetluse raames saatis Konkurentsiamet taotlused teabe saamiseks Eestis piimatoodete tootmisega tegelevatele ettevõtjatele, st koondumise osaliste konkurentidele. Ettevõtjatel paluti hinnata koondumise võimaliku mõju, samuti esitada teave muuhulgas vabade tootmisvõimsuste omamise, kaubaturule sisenemise tõkete, konkurentide olemasolu, ja jaekaubandusettevõtjatega lepingute sõlmimise protsessi kohta.

Koondumise mõju hindasid piimatoodete tootmisega tegelevad ettevõtjad neutraalse või pigem positiivseks. Toodi välja asjaolu, et Aktsiaselts Farmi Piimatööstus ja TERE aktsiaselts ostavad kokku u [10-20]% Eestis toodetavast toorpiimast ning selline kogus väga suurt mõju ei avalda. Üks ettevõtja oli aga seisukohal, et konkurents väheneb, märkides, et mida suurem on toorpiima kokkuostjate arv, seda

konkurentsivõimelisem on turg. Samuti võib nimetatud ettevõtja hinnangul koondumisega väiksemate piimatöötajate olukord halveneda.

Piimatoodete tootmisega tegelevate ettevõtjate hinnangul kaubaturule sisenemisel olulised või ebaloomulikud tõkked puuduvad. Üks ettevõtja tõi siiski välja, et oskusteabe puudumine või seadmete soetamiseks vajalik investering ei võimalda väga kergelt piimatoodete tootmisega tegelema hakata. Samas tegevuse laiendamisel tõkkeid ei esine.

Kõik Konkurentsiameti teabetaotlusele vastanud ettevõtjad omavad vaba tootmisvõimsust tootmismahu suurendamiseks laia valiku piimatoodete tootmiseks. Mahtu on võimalik suurendada mõne ettevõtja puhul ühe kuu jooksul, kuid maksimaalselt kahe aasta jooksul.

Piimatoodete tootmisega tegelevad ettevõtjad nimetasid suuremate konkurentidena Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus, TERE aktsiaseltsi, Valio Eesti Aktsiaseltsi, Osühingut ESTOVER PIIMATÖÖSTUS, Saaremaa DeliFood Osühingut ning Lätis, Leedus ja Poolas asuvaid piimatööstuseid.

Piimatoodete tootmisega tegelevad ettevõtjad olid arvamusel, et linnapiimatoodete puhul võib kaubaturu geograafiline ulatus hõlmata ka lähiriike. Teisi piimatooteid saab transportida veelgi kaugemale.

4.4 Hinnang koondumisele

Vastavalt KonkS § 22 lg 1 lähtub Konkurentsiamet koondumisele hinnangu andmisel vajadusest säilitada ja arendada konkurentsi, võttes seejuures arvesse kaubaturgude struktuuri ning tegelikku ja potentsiaalset konkurentsi kaubaturul, sealhulgas:

- 1) koondumise osaliste turupositsiooni, nende majanduslikku ja finantsjõudu ning konkurentide juurdepääsu kaubaturule;
- 2) juriidilisi või muid kaubaturule sisenemise tõkkeid;
- 3) kaupade nõudlust ja pakkumist;
- 4) ostjate, müüjate ja tarbijate huvisid.

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumisele hinnangu andmiseks oli Konkurentsiametil koondumise menetluse käigus vajalik välja selgitada, kas koondumine võib tekitada või tugevdada turgu valitsevat seisundit, st kas TERE aktsiaseltsi üle valitseva mõju omandamise järgselt saaks AS Maag Grupp tegutseda arvestataval määral sõltumatult teistest

piimatoodete tootmisega tegelevatest ettevõtjatest (konkurentidest), toorpiima tootjatest (varustajatest) ja jaekaubandusettevõtjatest (ostjatest). Hinnangu andmiseks vajamineva teabe kogumiseks saatis Konkurentsiamet muuhulgas vastavatele ettevõtjatele taotlused teabe saamiseks. Alljärgnevalt hindab Konkurentsiamet AS-i Maag Grupp sõltumatu tegutsemise võimalust nimetatud ettevõtjate gruppide osas.

Toorpiima tootjad (varustajad)

Toorpiima ostavad Eestis lisaks koondumise osaliste otsestele konkurentidele, kellest mõned toodavad ka juustu ja võid (Valio Eesti Aktsiaselts, Osühing ESTOVER PIIMATÖÖSTUS), ka peamiselt juustu tootvad ettevõtjad nagu AS E-Piim Tootmine ja AS Saaremaa Piimatööstus, mistõttu koondumise osaliste osatähtsus toorpiima varumisel on u [10-20]%. Sellest tulenevalt on toorpiima tootvatel ettevõtjatel piisavalt võimalusi müüa teistele turuosalistele, mida kinnitasid tootjad ka ise oma vastustes, samuti on võimalus müüa Eestist välja Lätis ja Leedus asuvatele piimatööstustele (28% Eestis toodetud toorpiimast müüakse Läti ja Leedu ettevõtjatele).

Toorpiima tootmisega tegelevad ettevõtjad pidasid koondumise mõju positiivseks või neutraalseks. Toodi välja asjaolu, et koondumisega potentsiaalselt tekkiv võimekus eksportida suurendab nõudlust toorpiima järele, mis omakorda on oluline toorpiima tootmise valdkonna arengu ja jätkusuutlikkuse seisukohast. Samal ajal ei sõltu toorpiima hind vaid siseriiklikust nõudlusest ja pakkumisest, vaid mõju avaldab nõudlus Euroopas (ja maailmas) ning piimatööstuste ja toorpiima tootvate ettevõtjate suhteline turujõud sõltub valitsevat nõudluse olukorrast laiemalt.

Eeltoodut arvesse võttes ei ole Konkurentsiameti hinnangul alust järeldada, et koondumise osalised saaksid peale koondumist käituda sõltumatult varustajatest.

Jaekaubandusettevõtjad

Kolm jaekaubandusettevõtjat olid seisukohal, et koondumise järgselt võivad piimatoodete hinnad tõusta. Samas senini on nimetatud jaekaubandusettevõtjad omanud läbirääkimistel piimatoodete tootjatega sellist positsiooni, mis on andnud võimaluse tootjate poolset hinnatõusu koheselt ja täies ulatuses mitte aktsepteerida. Kaupmeeste Liidu esindaja nimetas lisaks Eesti tootjatele tasakaalustava jõuna ka Läti ja Leedu piimatööstuseid, mis on suure võimsusega ning vajadusel ja turuolukorrast tekkinud võimalusel valmis Eesti jaekaubandusettevõtjatele piimatooteid tarnima praegusest veelgi suuremas mahus.

TERE aktsiaseltsi toodetud piimatoodete sisseostu on mitmed jaekaubandusettevõtjad 2016. aastal oluliselt vähendanud ning seda eelkõige TERE aktsiaseltsi tarneraskustest tulenevalt.

Euroopa Komisjoni horisontaalsete ühinemiste suuniste⁵ (edaspidi Suunised) p-s 64 on selgitatud, et „Tarnijale ei avalda konkurentsipurvet mitte üksnes konkurendid, vaid seda võivad teha ka kliendid. Isegi väga suure turuosaga äriühingud ei pruugi

⁵ Horisontaalsete ühinemiste hindamise suunised vastavalt nõukogu määrusele kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (2004/C 31/03), [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52004XC0205\(02\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52004XC0205(02)&from=EN)

pärast ühinemist olla olukorras, kus nad saaksid oluliselt tõhusat konkurentsi takistada, eriti kui nad tegutsevad suurel määral oma klientidest sõltumatult, kui viimastel on tasakaalustav ostja võim. Lisaks on Suuniste p-s 65 välja toodud, et „On tõenäolisem, et suurtel ja kogenud klientidel on sellist tasakaalustavat ostja võimu rohkem kui killustatud majandusharude väikestel äriühingutel“. Piimatööstused müüvad suurema osa oma toodangust viie suurema jaekaubandusettevõtja kaudu, mistõttu esindatus suurtes jaekettides on piimatööstuste jaoks olulise tähtsusega. Koondumise teate kohaselt otsustavad jaekauplused faktiliselt selle, millised piimatooted jõuavad tarbijani. Ostjõu näitena võib tuua olukorra, kus suur jaekaubandusettevõtja peaaegu üldse ei müü teatud TERE Aktsiaseltsi tooteid, mis omas segmendis omavad kõrget turuosa. Sisuliselt on jaekaubandusettevõtja kasutanud võimalust arvata muidu suure turuosaga tooted oma tootevalikust välja. Samuti kirjeldasid nii jaekaubandusettevõtjad kui ka piimatoodete tootmisega tegelevad ettevõtjad oma vastustes jaekaubandusettevõtjate tegevust muuhulgas lepingute sõlmimise protsessis ja toodete hinnatõusu puhul, mis Konkurentsiameti hinnangul viitavad jaekaubandusettevõtjate tugevale positsioonile.

Konkurentsiameti hinnangul võib menetluse käigus kogutud teabe alusel järeldada, et jaekaubandusettevõtjad omavad koondumise osaliste suhtes piisavalt tugevat positsiooni ja valikuvõimalusi piimatoodete sisseostul (sealhulgas Valio Eesti Aktsiaselts ning Läti ja Leedu piimatööstused), mistõttu koondumise osalised ei saa ka koondumise järgselt tegutseda jaekaubandusettevõtjatest olulisel määral sõltumatult. Samuti ei ole alust järeldada, et koondumise järgselt jaekaubandusettevõtjate ostujõud oluliselt väheneks.

Piimatoodete tootmisega tegelevad ettevõtjad (konkurendid)

Linnapiimatoodete hulgimüügikaubaturul Eestis oli koondumise osaliste turuosa kokku 2016. aastal [40-50]%. Koondumise osaliste suurimaks konkurendiks linnapiimatoodete hulgimüügil on Valio Eesti Aktsiaselts, lisaks on olulisteks konkurentideks Osühing ESTOVER PIIMATÖÖSTUS, Saaremaa DeliFood Osühing ning Läti ja Leedu (teatud määral ka Poola) piimatööstused. Lisaks avaldavad eelpool nimetatud ettevõtjatele konkurentsipurvet ka väikeettevõtjad nagu Nopri Talumeierei OÜ, Pajumäe Talu OÜ ja Saidafarm OÜ.

Linnapiimatoodete hulgimüügi kaubaturul on segmente, kus koondumise osaliste osatähtsus kokku on suurem kui järgmisel konkurendil Valio Eesti Aktsiaseltsil ning segmente, kus Valio Eesti Aktsiaseltsil on suurem osatähtsus kui Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus ja TERE Aktsiaseltsi koondumisega loodaval ettevõtjal. Seega jääb linnapiimatoodete hulgimüügi kaubaturule kaks suure turuosaga ettevõtjat, kes takistavad teineteisel sõltumatult tegutsemast ning kes peavad samal ajal tegutsema tingimustes, kus konkurentsipurvet avaldavad Läti ja Leedu piimatööstused ning teised eespool nimetatud ettevõtjad. Samal ajal omavad koondumise osaliste konkurendid vaba tootmisvõimsust toodangu mahu suurendamiseks laia valiku piimatoodete osas, mistõttu on neil võimalus ilma oluliste täiendavate investeeringuteta reageerida igale koondumise osaliste poolsele hindade tõstmisele tootmismahude suurendamisega. Ka Suuniste kohaselt on konkurentide vaba tootmisvõimsuse olemasolu oluline aspekt, mis võib takistada hinnatõusu olukorras, kus kaubaturul tegutsevate ettevõtjate arv väheneb. Nimetatud suuniste punktis 33 on märgitud: „Kui aga turutingimused on sellised, et konkurentide tootmisvõimsus on

piisav ja nad peavad toodangu küllaldast laiendamist tulusaks, on ebatõenäoline, et komisjon leiaks, et ühinemisega kaasneb turgu valitseva seisundi tekkimine või tugevnemine või et see muul viisil takistaks oluliselt tõhusta konkurentsi“.

Kuigi koonduvate ettevõtjate toodete asendatavus on märkimisväärselt suur, mistõttu on risk, et koonduvad ettevõtjad võivad toodete hindu peale koondumist tõsta, vähendab hinna tõstmise võimalust konkurentide toodete kõrge asendatavus koondumise osaliste toodetega. Suuniste punktis 28 on selgitatud, et „ühinevate äriühingute hinna tõstmise ajend kahaneb juhul, kui konkurendid valmistavad tooteid, mis sobivad hästi ühinevate äriühingute toodete asendamiseks, mitte olukorras, kus nad pakuvad vähemsobivaid asendajaid. Seepärast on vähem tõenäoline, et ühinemine takistaks märkimisväärselt tõhusat konkurentsi, eelkõige turgu valitseva seisundi loomise või tugevdamise kaudu, kui ühinevate äriühingute ja konkurentide pakutavate toodete omavahelise asendatavuse tase on kõrge.“ Käesoleval juhul on lisaks koonduvate ettevõtjate toodete suurele asendatavusele lisaks asendatavad ka konkurentide (eriti suurel määral koondumise osaliste suurima konkurendi Valio Eesti Aktsiaseltsi) tooted. Paljud tooted (piim, hapukoor, rõõsk koor, hapupiim) on homogeensed, mille maitse ja muud omadused olulisel määral ei erine ning üldiselt ei ole võimalik vahet teha, milline piimatööstus konkreetse toote on valmistanud. Seega saavad ostjad (nii jaekaubandusettevõtjad kui tarbijad) valida, kes pakub parimat hinda. Täiendavalt küsis Konkurentsiamet jaekaubandusettevõtjatelt, kas koondumise osaliste tootevalikus on tooteid, mida tarbijad ostavad hästi ja millest oleks keeruline loobuda. Sellisteks toodeteks pakuti enim TERE aktsiaseltsi sulatatud juustu Merevaik, millele järgnes Farmi Piimatööstuse 3,8%-4,8% täispiim ja hapendatud täispiim. Sulatatud juustu hulгимүүgi kaubaturgu Konkurentsiamet koondumise menetlemise raames ei analüüsinud, kuna üks koondumise osalistest ei osale antud turul. Lisaks tuli käesoleva aasta kevadel sulatatud juustu turule Valio Eesti Aktsiaselts Viola sulatatud juustude seeriaga. Suure tõenäosusega on täispiima ja hapupiima võimalik vajadusel ka teistel ettevõtjatel toota. Kokkuvõttes on oluline, et enamik tooteid on siiski asendatavad teiste töötlevate toodetega.

Kohukeste hulгимүүgi kaubaturul on Aktsiaselts Farmi Piimatööstus esindatud tootemarkidega JÄNKKS ja Farmi ning TERE aktsiaselts tootemargiga TERE Classic. Kokku moodustasid koondumiste osaliste tootemarkidega kohukesed 2016. aastal kogu kaubaturu mahust [30-40]%. Lisaks tootis Aktsiaselts Farmi Piimatööstus jaekaubandusettevõtjate nõ *private label* tooteid, mille osakaal kaubaturu kogumahust moodustas [5-10]%. *Private label* toodete puhul saab jaekaubandusettevõtja vahetada tarnijat, ilma et tarbija jaoks midagi muutuks või tarbija sellest teada saaks. Konkurentsiamet küsis jaekaubandusettevõtjatelt üldiselt, kas nad on vahetanud *private label* toodete valmistajat ja mis põhjustel seda on tehtud. Osad jaekaubandusettevõtjad on vahetanud *private label* tootjat ning otsustamisel on oluline just hind ja kvaliteet. Kohukeste hulгимүүgil on koondumiste osaliste suurimateks konkurentideks SIA Rigas Piensaimnieks tootemargiga „Karums“, Saaremaa DeliFood Osühing ning UAB „Zemaitijos Prekyba“, Vilkyškiu Pienine AB Group, AS „Pieno Žvaigždes“, Tukuma Piens AS.

Aktsiaselts Farmi Piimatööstus ja TERE aktsiaselts kokku saavutaksid koondumise järgselt linnapiimatoodete ja kohukeste hulгимүүgi kaubaturul turuliidri positsiooni. Samas ei tähenda turuliidriks olemine turgu valitsevat seisundit. Turuliidri ei oma

turgu valitsevat seisundit muuhulgas olukorras, kus konkurents toimib ning ei esine olulisi tõkkeid turule sisenemiseks.

Nii linnapiimatoodete kui ka kohukeste hulгимүүгил konkureerivad koondumise osalistega lisaks Eestis tootmist omavatele äriühingutele ka Läti ja Leedu piimatööstused. Läti ja Leedu piimatööstused omavad tootmisvõimsust ja võimekust müügimahtude suurendamiseks Eestis. Läti ettevõtja Food Union SIA, mis koondab enda alla kolme suurt piimatööstust (Rigas piena kombinats A/S, SIA Rigas Piensaimnieks ja Valmieras piens AS), omab kontserni kuuluva ettevõtja Premia Külkhoone AS kaudu ka tõhusat müügiorganisatsiooni ja kogemust Eesti turul tegutsemisel.

Leedu ettevõtja AS „Pieno Žvaigždes“ on Eesti turu jaoks väljatöötanud „Aasa“ tootemargi, mille all müüakse nii linnapiimatooteid kui ka kohukeid. Läti ettevõtja Tukuma Piens AS on turule toonud tootemargi „Liisu“. Eestikeelsete ja Eesti turule suunatud tootemarkide väljatöötamine näitab Läti ja Leedu piimatööstuste huvi ja valmisolekut oma tooteid Eestis müüa. Seega ei võimalda konkureerivate ettevõtjate tegevus linnapiimatoodete hulгимүүги ja kohukeste hulгимүүги kaubaturul Aktsiaseltsil Farmi Piimatööstus ja TERE aktsiaseltsil sõltumatult tegutseda.

Toorjuustu hulгимүүги kaubaturul Eestis moodustas koondumise osaliste turuosa kokku 2016. aastal [30-40]%. Koondumise osaliste suuremad konkurendid on Mondelez International tootemargiga „Philadelphia“, Unilever plc kontsern tootemargiga „Creme Bonjour“, Osühing ESTOVER PIIMATÖÖSTUS, KARWENDEL-WERKE HUBER GMBH & CO. Kuivõrd TERE aktsiaseltsi turuosa toorjuustu hulгимүүги kaubaturul on [0-5]%, on koondumise mõju nimetatud kaubaturule marginaalne.

TERE aktsiaseltsi finantsseisund

Koondumise üheks ajendiks on TERE aktsiaseltsi finantsraskused, mis tingisid vajaduse TERE aktsiaseltsile uue strateegilise omaniku leidmiseks. TERE aktsiaseltsi emaettevõtja Elveda OÜ suhtes kuulutati Harju Maakohtu 19.10.2016 määrusega välja pankrot (tsiviilasi nr 2-16-7302). Kohtus kinnitamata saneerimiskava arvestades TERE aktsiaseltsil võlakohustusi 47.7 miljoni euro ulatuses.

Koondumise osaliste poolt esitatud andmete kohaselt peaks TERE aktsiaselts saneerimiskava kinnitamisel järgmise 10 aasta jooksul maksma saneeritud nõudeid summas aastas 3,3-6,4 miljoni euro väärtuses. Saneerimiskava mittekinnitamisel kohtu poolt peaks TERE aktsiaselts koheselt tasuma kõik nõuded väärtuses kokku vähemalt 54 miljonit eurot. Koondumise osaliste kinnitusel [.....
.....
.....].

Täiendavate finantsressurssideta on tõenäoline äriühingu tegevuse peatumine (pankrot).

AS Maag Grupp näeb TERE aktsiaseltsi üle valitseva mõju omandamises võimalust Aktsiaseltsi Farmi Piimatööstus tegevuse laiendamiseks ja senisest oluliselt ulatuslikumalt piimatoodetega välisturgudele sisenemiseks. Aktsiaseltsile Farmi Piimatööstus on tegevuse laiendamine vajalik, et konkureerida Läti ja Leedu

piimatööstustega ja ka laiemalt Skandinaavias. Aktsiaselts Farmi Piimatööstus ja TERE aktsiaselts kokku on suuruselt (tuginedes 2016. aasta müügitulule) Baltikumis seitsmendal kohal. Suuremad on Leedu ettevõtjad AB „Rokiškio Suris“, AS „Pieno Žvaigždes“, UAB „Zemaitijos Prekyba“, Vilkyškiu Pienine AB Group, Läti ettevõtja Food Union SIA ning Valio Eesti Aktsiaselts. TERE aktsiaselts, arvestades tema keerulist finantsolukorda ja võimetust investeerida tootearendusse ja turundusse, ei ole iseseivalt võimeline suurte Läti ja Leedu piimatööstustega konkureerima.

TERE aktsiaselts on olnud ebastabiilne partner nii toorpiima tootjatele kui ka jaekaubandusettevõtjatele. Mitmed toorpiima tootmisega tegelevad ettevõtjad olid arvamusel, et seoses valitseva mõju omandamisega AS-i Maag Grupp poolt saavad nad endale usaldusväärse partneri, mis on oluline kogu toorpiima tootmise valdkonna arengu seisukohast.

Lisaks arvestab Konkurentsiamet käesolevale koondumisele hinnangu andmisel potentsiaalsest konkurentsist tulenevat survet koondumise osaliste positsioonile ja kogu Eesti piimasektorile. Nimelt tegi PRIA ekspertkomisjon 25.05.2017 ettepaneku⁶ toetada uue piimatööstuse rajamisel AS-i E-Piim Tootmine projekti, millega rajatakse piimatootjate ühistegevuslik tööstus, mis võimaldab ligi poolele Eestis toodetavale piimale anda kohapeal suuremat lisandväärtust, toorpiima ümbertöötlemisel saada oluliselt paremat hinda ja olla eksportturul konkurentsivõimelisem⁷. Uus piimatööstus peaks tööd alustama 2020. aasta suvel. Kuigi uue tööstuse avamiseni on veel mõni aasta aega, tihendab see konkurentsi piimatööstuste vahel veelgi, eelkõige toorpiima nõudluse seisukohalt, kuna uus tööstus on enda alla hõlmanud peaaegu poole Eestis toodetavast toorpiimast ning mis annab aluse arvata, et uus tööstus hakkab avaldama olulisel määral mõju koondumise osaliste positsioonile.

4.5 Kokkuvõte

Hinnates koondumise menetluse käigus kogutud teavet ja tõendeid kogumis ning arvestades koondumise osaliste ja nende konkurentide seisukohti, sealhulgas vastuargumente koondumisele ning koondumise osaliste vastuseid nendele, samuti Maaeluministeriumi seisukohta, on Konkurentsiamet jõudnud järeldusele, et käesolev koondumine ei tekita ega tugevda turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lõike 1 tähenduses ühelgi koondumisega seotud kaubaturul ning koondumisega ei kaasne KonkS § 22 lõikes 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Eeltoodust lähtudes ja KonkS § 27 lg 1 punktist 1 juhindudes

otsustan

anda luba AS Maag Grupp ja Elveda OÜ koondumisele.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates.

⁶ 03.07.2017 kinnitas PRIA peadirektor otsusega ekspertkomisjoni ettepaneku

⁷ <https://www.agri.ee/et/uudised/uhistuline-piimatoostus-jatab-eesisse-rohkem-joukust>

Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti 04.07.2017 otsuse nr 5-5/2017-040 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Külliki Lugenberg/ 14.08.2017